

**UCHWAŁA NR XXIII/149/12
RADY GMINY GNOJNO**

z dnia 27 września 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.) - Rada Gminy Gnojno uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 - 2014”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gnojno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Terlecki

GMINNY   PROGRAM   WSPIERANIA RODZINY
na lata 2012-2014

I. WSTĘP

Samorządy lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Budowa lokalnego systemu opieki wynika stąd, że środowisko lokalne obok rodziny stanowi najważniejszy czynnik socjalizacji, nieodłączny i nieuchronny element otoczenia życia jednostki. Rodzina zaś jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, ponieważ kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia.

Celem programu będzie stworzenie systemu wsparcia rodziny, który pozwoliłby na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną dziecka w środowisku rodzinnym. Wprowadzenie asystenta rodziny, jako nowej formy wspierania rodziny przeżywającej trudności, umożliwi kompleksową i szybką pomoc.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się między innymi na poniższych aktach prawnych:

- 1) Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 ze zm.);
- 2) Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 ze zm.);
- 3) Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2008 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493 ze zm.);
- 4) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.);
- 5) Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz.415 ze zm.);
- 6) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013 ustalona Uchwałą Nr XXVI/118/08 Rady Gminy Gnojno z dnia 28 listopada 2008 r.

III. PODSTAWOWE DEFINICJE

1. Rodzina

Rodzina jest to podstawowa jednostka społeczna wynikająca z przepisów prawa. Każda rodzina to odrębna jednostka. Rodzina składa się najczęściej z rodziców i dzieci.

2. Rodzina zastępcza

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub, których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw w szczególności prawa do: wiedzy o pochodzeniu, podtrzymywania kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowaniem godności i ochrony przed wszelkimi formami przemocy.

Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość, w związku z czym dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej własnej rodziny. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostaje pod opieką rodziców zastępczych do momentu osiągnięcia pełnoletności lub usamodzielnienia.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) Rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona
  - b) niezawodowa
  - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
- 2) Rodzinny Dom Dziecka.

3. Placówka opiekuńczo- wychowawcza

Zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanych społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i

wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki. Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub ustanowienie rodziny zastępczej.

4. Placówki ze względu na specyfikę działań dzielą się na:

- 1) Placówki wsparcia dziennego** - wspierają rodzinę w sprawach jej podstawowych funkcji. Zapewniają pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Współpracują ze szkołą, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
- 2) Placówki interwencyjne** - zapewniają dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodziców, znajdującemu się w sytuacji kryzysowej:
  - doraźną, całodobową opiekę
  - kształcenie dostosowane do jego wieku i możliwości rozwojowych
  - opiekę i wychowanie do czasu powrotu do rodziny lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, placówce rodzinnej albo placówce socjalizacyjnej.
- 3) Placówki rodzinne** - zapewniają dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego oraz opiekę do czasu powrotu dziecka do rodziny, umieszczeniu go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnieniu.
- 4) Placówki socjalizacyjne** - zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej.

IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Na 4776 osób zamieszkujących w Gminie Gnojno, w 2011 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął wsparciem 477 rodzin, w tym 6 niepełnych i 23 wielodzietne. Rodziny te dotknięte są ubóstwem, które generuje występowanie patologii społecznej.

Z danych Kuratora Rodzinnego działającego przy Sądzie Rejonowym w Busku-Zdroju wynika, że w 2011 roku na terenie Gminy Gnojno Kurator pełnił 14 nadzorów. W liczbie tej zawiera się 5 nadzorów orzeczonych wśród nieletnich, którzy wykazują przejawy demoralizacji bądź dopuścili się popełnienia czynów karalnych.

U wielu rodzin objętych pracą socjalną lub nadzorem Kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nie realizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno-bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji, gdy rodzina i dziecko pozbawione są możliwości rozwijania się w swojej naturalnej rodzinie ze szczególnym uwrażliwieniem ze strony pracownika socjalnego i asystenta rodziny.

Organizowanie i zapewnienie pomocy dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej jest obowiązkiem ustawowym samorządów gminnych.

Głównym założeniem programu jest wspieranie osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny przeżywającej trudności oraz upowszechnianie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form placówek wsparcia, w celu godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie.

Nadrzędną zasadą programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc w rodzinie: GOPS (praca socjalna, asystent rodziny), szkoła, policja, sąd, stowarzyszenia, poprzez tworzenie wspólnych projektów.

VI. CEL GŁÓWNY

Celem głównym programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zawiera on propozycję działań zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy nie tylko materialnej ale głównie socjalnej oraz specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie

wspieranie rodziny z „grupy ryzyka” w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Najważniejsze z tych działań to:

- 1) Edukowanie rodziców, poprzez dostarczenie im wiedzy o prawidłowościach lub nieprawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka;
- 2) Konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem.

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

- 1) bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem
- 2) mediację i negocjację dotyczące ich postępowania
- 3) pomoc doraźna, tj. pomoc materialna napisanie podania, pisma, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych
- 4) pomoc długofalowa:
  - objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny,
  - objęcie dziecka opieką przez placówkę wsparcia dziennego,
  - udzielanie porad w sprawach życiowych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacją i zdrowotnymi problemami dzieci.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel 1. Zapobieganie umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej			
ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
Tworzenie odpowiednich struktur oraz podejmowanie niejednorodnych działań wspierających rodziny z „grupy ryzyka”	1. Zatrudnienie asystenta rodziny. Jego zadaniem jest objęcie wsparciem rodzin, w tym rodzin niewydolnych, zagrożonych odebraniem dziecka do pieczy zastępczej oraz rodzin, których dzieci już są w pieczy zastępczej. Celem zadania jest wychowanie się dziecka w prawidłowo funkcjonującej rodzinie naturalnej.	GOPS	2012- 2014
	2. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników służb zajmujących się pomocą dzieciom i rodzinie	GOPS, Instytucje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie	2012- 2014
Cel 2. Poprawa jakości życia, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego			
Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego	Udzielenie pomocy finansowej i organizacja dożywiania rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Szkoły, Przedszkola	2012- 2014
Cel 3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie			
1. Budowa lokalnej infrastruktury i zasobów dla wczesnej interwencji w odniesieniu do osób i rodzin zagrożonych uzależnieniem i przemocą	Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, m. in. psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz dokonanie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych. Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rejonowy, Policja	2012- 2014
2. Profilaktyka i edukacja rodzin, w tym szczególnie dzieci i młodzieży	Promocja programów profilaktycznych, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Opieki Zdrowotnej, GKRPA, GOPS	2012-2014

VIII. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Gnojnie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami Oświaty,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku- Zdroju,
- Organizacjami pozarządowymi.

X. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację programu pochodzą będą z budżetu Gminy Gnojno oraz ze środków:

- 1) pozyskiwanych z funduszy UE;
- 2) pozyskiwanych na realizację programów rządowych;
- 3) z innych źródeł.

XI. MONITORING

W okresie obowiązywania, program jest analizowany w procesie monitoringu, który u odbywa się poprzez:

- 1) coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami programu,
- 2) ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,
- 3) uaktualnianie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie sporządza sprawozdania z zakresu wspierania rodziny i organizacji pieczy zastępczej oraz przekazuje je Wójtowi.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Gnojno składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

UZASADNIENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 - 2014 został przygotowany jako jeden z elementów realizacji postanowień Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, szczególnie tych rodzin, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolności do przewyższania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.